

Tia iyi à kɔa inɛi Ebɛɛ ɲa

Ilaaɔ́ í jò Amaí nɲu takæ í ba wa ide ku fɔ

¹ Tako bala nwa ɲa à gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ́ hai si gelei walliɛ ɲa isɛ fɛɛfelo si kpãa ikã ikã. ² Amma si waatii ankãanyiu ihẽ awa à gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ́ hai si gelei Amaɛ takæ. Amaui Ilaaɔ́ í cica ku jɛ woo jɛ tubui mii fei, nɲu iyi aɲaɔ́ à taka andunya. ³ Amboe iyi Ilaaɔ́ í nɛ fei, si Amaɛi aa ka yɔɔ. Amau í jò Ilaaɔ́ takæ dee dee, í nɔ wa mu mii fei do gbugbãi ideɛ. Waati iyi í ce icɛ iyi á kpa ideɛi dulum dii inɛ ɲa í tã, ɲɔi í koo í buba lele si awɔ nɲɛi Ilaaɔ́ ilu gbugbã fei.

Amaí Ilaaɔ́ í re amaleka ɲa

⁴ Si bei Ilaaɔ́ í na Amaɛu iri iyi í re ti amaleka ɲa, bɛɛbɛ mɔi Amau takæ í re amaleka ɲa. ⁵ Do ntɔ, Ilaaɔ́ kù sɔ inɛ akãi amaleka ɲau ku ni, Awɔi ì jɛ Amam. Hai nnyi n̄ jɛ baæ. Kù nɔ kù jɛ amaleka gɔi wa fãa iyi í ni, An jɛ baæ, nɔ nɲu mɔ ku jɛ amam.

⁶ Amma waati iyi Ilaaɔ́ í bɛ ama yemmaɛ wa si andunya í ni, Amalekam ɲa fei a gulea.

⁷ Ide iyi Ilaaɔ́ í fɔ na irii amaleka ɲau wee. Í ni, N̄ ce amalekam ɲai bei fufu, Woo ce icɛm ɲau mɔ bei amɛi ina.

⁸ Amma Amaɛi wa fãa iyi í ni, Awɔi ì jɛ Ilaaɔ́. N̄ jilɛ bommaɛ hee do ajɔ fei. Dee dee ku jɛi í jɛ akpai bommaɛ.

⁹ Ì bi jiida nɔ ì cé laalo.

Na ɲai í ce amu Ilaaɗ ñ cicaɛ, awo Ilaaɗ.
 Ñ nɔ ñ muue ino didɔ nɔ ñ jɔ beɛɛɛ í re ti kpaasi ɲa.
¹⁰ Nɔ í sɔɔ má í ni,
 Awo Lafɛɛ, hai sinte awoi ñ jile icui ile.
 Do awoɛi ñ ceò lele.
¹¹ Fei ndɛɛ á ce nfe amma awoi aa weɛ.
 Lele do ile fei á gboi bei ibɔ.
¹² Awoi aa taabu ɲa bei jine.
 Aa nɔ a maa kpaasi bei à ya kpaasi ibɔ.
 Amma awo i kaa kpaasi, nɔ kuweɛɛ kàa kpa iri.
¹³ Ilaaɗ kù nɔ kù sɔ amalekaɛ gɔ kù ni,
 Buba awo ɲjem hee n ce mbɛɛɛ ɲa bi ku lesi isɛɛ.
¹⁴ Debei, mii amaleka ɲa à je. À je hunde ɲa iyi à waa
 cea Ilaaɗ ice, aɲai í ya be a koo a sobi ine ɲa iyi aa ba
 faaba.

2

Idei faaba

¹ Na ɲɲu, í sɛa ka mu ide iyi à gbɔ dim dim ku ba ka
 maà nyɔɔ, ² domi baa ide iyi amaleka ɲa à naaò wa
 í ne gbugbā hee ine iyi kù saaluɛ walakɔ kù jirimɛ
 fei í ba ijuukpā iyi í jɔ. ³ Debei, beirei aa ka ce ka
 yɔkɔ ka saa ijuukpā bii à waa ceìò ideì faaba iyi í to
 beɛbe. Lafɛɛ takɛ í tako í sisi ideì faabau, nɔ si anyie
 ine ɲa iyi à gbɔɔ à sɔ wa à ni ideu ntɔi. ⁴ Nɔ Ilaaɗ í ce
 maamaake ikā ikā fei ku ba gbugbāi sɛɛda ɲɲau ku
 kɔɔsi. Nɔ í cea ine ɲa amua ikā ikāi Hundee si bei í
 bi.

Woo faaba ine ɲa

⁵ Ntɔ ntɔ, andunya iyi á na ku naa iyi à waa fāau,
 kù je amaleka ɲai Ilaaɗ í jile a je ine ngboɛ. ⁶ Amma
 ine gɔ í kɔ bii gɔ í ba Ilaaɗ ide ku fɔ í ni,

Mii amanɛ í je hee ì waa ce lasabuɛ.

Yooi í je amanɛ hee i maa gbɔaa.

⁷ Si waati keeke go ì coo inɛ iyi kù to amaleka ɲa.

Ì muaa amboe nɔ ì jò í nɛ jirima nla nla.

⁸ Ì muaa gbugbã si mii fei.

Ntɔi, iyi à ni Ilaaɔ́ í naa gbugbã si mii fei, nkãma kù wɛɛ iyi kaa sũaa iri ilɛ. Amma a kù yɛ bii mii fei í sũaa iri ilɛ titã. ⁹ Do ɲɲu fei Jesu ɲɲu iyi à kaye wo, nsei à waa yɔɔ do amboe do jirima nla nla na wahala iyi í yɛ í kuò. Ntɔi, didɔi Ilaaɔ́ í tako í jò kù to amaleka ɲa si waati keeke go. Ilaaɔ́ í ce bɛɛbei ku ba ku yɛ wahala ku kuò na irii inɛ fei. ¹⁰ Do ntɔ, Ilaaɔ́, ɲɲu iyi í taka mii fei nɔ wa mu fei ndɛɛ, í yɔɔ iyi í sɪa Jesu ku yɛ ijuukpã ku ba ku je amanɛ iyi í kɔ nɔ ku gbã amanɛ nkpɔ nkpɔ ku naaɔ ɲa wa si amboeɛ, domi Jesui í je icui faaba ɲa.

¹¹ Jesu iyi í wɛ inɛ ɲa hai si dulum du ɲa, ɲɲu do inɛ ɲa iyi í wɛ ɲau à je amai baa akã. Na ɲɲu, kù ce anyɔi ku kpe ɲa ifɔɛ ɲa ¹² tengi bii í ba Ilaaɔ́ ide ku fɔ í ni,

An sisia ifɔm ɲa ideɛ.

An saabuɛ si aninii inɛ ɲa iyi à tɔtɔɔ.

¹³ Nɔ í ni má,

An dasi Ilaaɔ́ naanɛm.

Si anyiɛ má nɔ í ni,

Amu wee do inɛ ɲa iyi Ilaaɔ́ í muum.

¹⁴ Si bei inɛ ɲau à nɛ ara do nje, Jesu takɛ í na í so ara bei ɲa mɔ. Í ce bɛɛbei ku ba na saabui ikuɛ ku kpa gbugbã Seetam, ɲɲu iyi í nɛ gbugbã iku wo, ¹⁵ nɔ ku ya inɛ ɲa iyi à je bei aru ɲa si kuwɛɛ ɲa fei na njoɪ iku. ¹⁶ Ntɔ ntɔ, kù je amaleka ɲai í naa ku sobi, tɔkui Aburhamu ɲai í naa ku sobi. ¹⁷ Na ɲɲu,

kù nɛ bɛi á cɛ iyi kù jɔ ifɔɛ ɲa si mii fei ku ba ku na ku jɛ woo wee nla iyi í nɛ araare nɔ ku jɛ ilu naanɛ si icɛi Ilaaɗ, nɔ ku sã gbesei dulum dii inɛ ɲa. ¹⁸ Do yaase bɛɛbɛ á yɔkɔ ku sobi inɛ ɲa iyi à wa si kulelɛ, domi nɲu takɛ í yɛ ijuukpã si kulelɛ.

3

Jesu í re Moizi

¹ Na nɲu, inɛ inɛm ɲa, inɛ iyi ì jɛ ti Ilaaɗ, inɛ iyi í kpe do woo dasi Jesu naanɛ ɲa iyi à gbe ku ba i bɔ lelei Aɗ ɲa, i jò i cɔ Jesu, nɲu iyi Ilaaɗ í bɛ wa ku jɛ woo wee nla si kpãai naanɛ ku dasi iyi à waa sisi. ² Bɛi Moizi í tako í jɛ ilu naanɛ si icɛɛ iyi í cea inɛi Izireli ɲa fei, bɛɛbɛ mɔi Jesu takɛ í nɛ naanɛ si wajui Ilaaɗ, nɲu iyi í jilɔɔ si icɛu. ³ Inɛ iyi í ma ile í nɛ bɛɛɛ í re ileu takɛ. Bɛɛbɛ mɔi Jesu í nɛ amboe nla nla iyi í re ti Moizi. ⁴ Ntɔi, ile iyi ì yɛ fei amanɛi í maa, amma Ilaaɗi í jɛ inɛ iyi í ma mii fei. ⁵ Si icɛ iyi Moizi í cea inɛi Izireli ɲa fei, í yɛ bɛi amaacɛ ilu naanɛ si kpasɛi Ilaaɗ kú jɛ nwa sɛɛdai mii iyi á na ku ce. ⁶ Amma Kiriisi nɛ amai kpasɛ ilu naanɛi iyi Ilaaɗ í ce inɛ ngboi kpasɛɛu. Inɛi kpasɛɛ ɲau mɔ, awai bii à waa leekɪ si naanɛ dim dim do si kpãa ku cɔ iyi à waa tɔɔɔ fufu.

Kusɪmi iyi Ilaaɗ í jileɛ inɛɛ ɲa

⁷ Na nɲu, i sotɪ i gbɔ ide iyi Hunderi Ilaaɗ í fɔ í ni, Bii ì waa gbɔ ide ku fɔi Ilaaɗ nnyi ɲa,
⁸ I maà lele idɔ nɲɛ má bɛi si ajɔ iyi ì kɔsiɛ ɲa,
 Si waati iyi ì cɔ laakaie ɲa si gɔabua.
⁹ Nɔi Ilaaɗ í ni,
 Tengɪ bɛi bala nɲɛ ɲa à kɔsim à dede idɔɔkɔm,
 Baa do iyi à yɛ mii iyi ñ ce hee adɔ ciiji.

¹⁰ Na ɲai í jò ñ ce idɔ̀kɔ̃ do aɲa.
 Nɔ ñ yɛ idɔ̀ ɲɲa í ya sindai ajo fei hai bi tom.
 A kù mà kpãam.

¹¹ Si idɔ̀kɔ̃m ñ ceekpe ñ ni,
 A kaa lɔsi bi kusɪmi iyi ñ ce ɲɲa sɔɔluɛu ajo kãma.
¹² Na ɲɲu, inɛ inɛm ɲa, i ce laakai, i maà jò inɛ gɔ
 ɲɲɛ ku nɛ idɔ̀ laalo hai dasi naane, iyi á jò ku sinda
 hai bi Ilaaɔ, ɲɲu iyi í wɛɛ. ¹³ Amma si na iyi í jò Ilaaɔ
 í mu nwa ajoɪ nnyi, nɔ ala kù jɛ tu wa, í sɪa i ya maa
 mua nɛ gbugbã ajo fei ɲa ku ba inɛ gɔ ɲɲɛ ku maà
 jò dulum ku dɪ ijuɛ hee ku le idɔ̀ɛ. ¹⁴ Ntɔi, à nɛ ikpɛ
 si kuwɛɛi Kirisi bii à waa leekɪ dim dim si naane ku
 dasi iyi à nɛ hai sinte hee kɔɔɛ.

¹⁵ Na ɲai í jò à ni,
 Bii ì waa gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ nnyi ɲa,
 I maà lele idɔ̀ ɲɲɛ má bei si ajo iyi ì kɔsiɛ ɲa,
¹⁶ Yoo ɲai à gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ nɔ à kɔsiɛ bii kù jɛ inɛ
 ɲa iyi Moizi í gbã hai ilɛi Ezibitiu fei. ¹⁷ Mà yoo ɲai
 Ilaaɔ wa ce idɔ̀kɔ̃ hee zakai adɔ̃ ciiji bii kù jɛ do inɛ
 ɲa iyi à ce dulum nɔ à cuku à ku si gbabuau. ¹⁸ Si
 waati iyi Ilaaɔ í ceekpe í ni, a kaa lɔsi bi kusɪmi iyi
 ɲɲu í ce ɲɲa sɔɔluɛu, yoo ɲai wa fãa bii kù jɛ inɛ ɲa
 iyi a kù jirima ideɛ. ¹⁹ Bɛɛbɛ mɔi, à yɛ iyi a kù yɔkɔ a
 kù lɔsi bi kusɪmiu si na iyi í jò a kù dasi naane.

4

¹ Kuwãi Ilaaɔ iyi í ni aa ka lɔsi bi kusɪmiu í wɛɛ baa
 nnyi. Na ɲɲu, i ce laakai ku ba inɛ gɔ ɲɲɛ ɲa a maà
 na a to wa do ankãanyi nɔ a ba wee aɲa a kaa ba a lɔ
 bi kusɪmiu. ² À waaɔo nwa laabaau jiida si bei à cea
 inɛ ɲa iyi à tako à wa si gbabuau. À gbɔ ideu amma
 kù ce ɲɲa aranfãani kãma domi si waati iyi à gbɔɔ,

a kù dasi naane. ³ Awa iyi à dasi naane aa ka lɔsi bi kusĩmiu, bi kusĩmi iyi Ilaaɗ í fɔ idee í ni,

Si idɔɔkɔm n̄ ceekpe n̄ ni,

A kaa lɔsi bi kusĩmi iyi n̄ ce n̄a sɔluɛu.

Í fɔ beɛbe baa do iyi í ce sɔlui kusĩmiu tã hai waati iyi í taka andunya. ⁴ Do ntɔi, bii gɔ à fɔ ideɪ ajɔ mɛɛjesiau à ni,

Ilaaɗ í kpa irii icɛɛ fei nɔ í sĩmi si ajɔ mɛɛjesia.

⁵ Do n̄u fei Ilaaɗ í fɔ ide iyi à tako à ka wau wo iyi í ni,

A kaa lɔ si bi kusĩmi iyi n̄ ce n̄a sɔluɛu ajɔ kãma.

⁶ Inɛ gɔ ɲa aa na a lɔ si bi kusĩmiu. Amma inɛ sinte ɲa iyi à gbɔ laabaau jiidau a kù lɔsi na ide hai jirima n̄au. ⁷ Na n̄u, nsei Ilaaɗ í jile ajɔ má, nɔ ajɔui nnyi. Ideu í cei bei Ilaaɗ í jɔ à na à gbɔɔ hai si gelei Davidi si anyii adɔ nkpɔ nkpɔ. Ideu í ni,

Bii ì gbɔ ide ku fɔi Ilaaɗ nnyi ɲa,

I maà ti i lele idɔ n̄ɛ.

⁸ Ntɔi, bii í je si kusĩmiu bei Zozue í bɔɔ inɛ ɲau wo, Ilaaɗ kaa fɔ ideɪ ajɔi kusĩmi mmu gɔ iyi á na ku naa. ⁹ Beɛbei kusĩmi í wɛɛ má iyi í je ti inɛ Ilaaɗ ɲa bei Ilaaɗ takɛ í sĩmi si ajɔ mɛɛjesiau. ¹⁰ Inɛ iyi í lɔsi bi kusĩmi iyi Ilaaɗ í ce sɔluɛu, í kpa irii icɛɛi si bei Ilaaɗ mɔ í kpa irii tɛɛ. ¹¹ Na n̄u, ka ce kookaai ka lɔsi bi kusĩmiu. Kãma nwa ku maà je hai gbɔ ide bei inɛ ɲau. Bii kù je beɛbe aa ka na ka cuku ka kua bi kusĩmiu.

¹² Idei Ilaaɗi í je kuwɛɛ, í nɔ í nɛ gbugbã. Í dɔ anu í re taakuba ilu andɛ minji. Í nɛ gbugbã iyi á yɔkɔ ku lɔɔ hee lelei idɔ ku fɛɛfɛ idɔi amanɛ do lasabue, ikɔi ara mɔ do lompi. Nɔ á wuse idɔɔbii amanɛ do

lasabuɛ. * ¹³ Nkãma kù wɛɛ iyi wa manjia Ilaaɔ woo taka. Fei ndɛɛ í cɪ wa jilei si wajuɛ. Nɔ nɲui awa fei aa ka tusea kuwɛɛ nwa.

Jesui í je woo wee nlau

¹⁴ Do ntɔi à nɛ woo wee nla iyi í bɔ lelei Aɔ í to hee bi Ilaaɔ takae. Nɲui í je Jesu amae. Na nɲu, ka leeki dim dim si naane iyi à dasi, ¹⁵ domi woo wee nla iyi à nɛu á yɔkɔ ku ce araarei gbugbã hai nɛ nwa si na iyi í jò à leleɛ ku ceò laalo si mii fei bei awa mɔ, amma kù ce dulum. ¹⁶ Kitãi bommai Ilaaɔi í je tengi bii aa ka ba didɔ. Na nɲu, ka sekeɛ si kitãu si kutɔ nwa do idɔ ku bubɔ, ku ba ku ce araare nwa nɔ ku mu nwa didɔ iyi á sobi wa si waati iyi í jɔ.

5

¹ Woo wee nla iyi à ya so hai si inɔi amanɛ ɲa fei, à ya sooi ku cea Ilaaɔ ice na iri ɲa ku ba ku ya kooa Ilaaɔ amua ɲa ɲa nɔ ku ce kuwee ɲa na irii dulum du ɲa. ² Á yɔkɔ ku ce suuru do ine ɲa iyi a kù mà ngɔgɔ do ine ɲa iyi à yaa hai si kpãa, si na iyi í jò nɲu takae mɔ kù kɔ. ³ Na ɲɔi í jò, kù nɛ bei á ce iyi kù ce kuwee na irii dulum dii nɲu takae bei wa ce na irii ine ɲa. ⁴ Inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku so arae ku ni nɲu í je woo wee nlau, bii kù je Ilaaɔi í kpoo bei í kpe Arɔɔ wo.

⁵ Bɛɛbɛ mɔi baa Kiriɔi takae kù so arae lele kù ni nɲu í je woo wee nlau. Ilaaɔi í cicae, nɲu iyi í sɔɔ í ni,

Awɔi ì je Amam.

Hai nnyi ñ je Baae.

⁶ Bii gɔ à kɔ ide iyi í sɔɔ má í ni,
Awɔi aa je woo wee do ajɔ fei bei Mɛekizedeki.

* **4:12** Idei Ilaaɔ í je kuwɛɛ tia nwo ɲau à ni, “Idei Ilaaɔ í wɛɛ ɲjaawɛ”.

⁷ Si waati iyi Jesu í wa si andunya í ya ce kutɔ do anu ku dɔ nla nla do cikāaju. Í tɔ sobii Ilaaɔ, nɔ iyi á yɔkɔ ku nyaa hai si awɔi iku, nɔ í gbɔa si na iyi í jɔ í sūaa iri ile. ⁸ Do iyi í je Amai Ilaaɔ fei, í kɔkɔ ku jirimae si ijuukpā iyi í ye. ⁹ Iyi í kɔ í tā nɔ í baa í jea ine ɔa iyi à waa jirimae fei icui faaba iyi ci ya tā. ¹⁰ Nɔ Ilaaɔ í coo woo wee nlau bei Mɛekizedeki.

Ka maà jɔ naane ku dasi nwa

¹¹ Mii nkpɔ í wee iyi aa ka yɔkɔ ka fɔ si gāmei ideu ihɛ, amma á gaabu a sisi nɔ ye yaasee domi ì baa ì je ine ɔa iyi a ci ya gbɔ yaasei ide nɔa nɔa ɔa. ¹² Waati í to bebei bii í jɔ ine mɔ í kɔ ine gɔ ɔa mɔ si ideu, nɔ do nɔ fei, ì kɔ ì waa ne bukaatai ine iyi á kɔ ɔe si mii sinte ɔa si idei Ilaaɔ. Ine iyi ì to í je ije kili nla nɔ ì nyi ì waa ne bukaatai amɔ má ɔa. ¹³ Ine iyi wa mɔmɔ fei amai, kaa yɔkɔ ku wūa jiida do laalɔ. ¹⁴ Amma ije kili, ijei ine ngbo ɔai, aɔa iyi à mà jiida do laalɔ ku wūa si na iyi í jɔ à ne dɔnɛɛ.

6

¹ Na nɔ, ka jɔ ide sinte ɔa si gāmei Kirisi nɔ ka bɔ waju ka je ine ɔa iyi à jɔa. A kaa ka jile icui ideu ku kɔsi má. Ideui í je idei idɔ ku kpaasi hai si kookoosui nfe ku ce, do idei naane ku dasi si Ilaaɔ, ² do idei ikɔi inyi ku dasi ikā ikā, do idei awɔ ku lea ine ɔa si iri, do idei kujɔi iku ɔa, do ide iyi Ilaaɔ á jile hee do ajɔ fei si kiitiu. ³ Kookaaii waju ku bɔi aa ka ce bii Ilaaɔ í bi.

⁴ Ine ɔa iyi à ba inya kumái Ilaaɔ tā, nɔ à tie amuai lele, nɔ à ba ikpɛ si Hundei Ilaaɔ, ⁵ nɔ à yɔɔ iyi idei Ilaaɔ í sɔa, nɔ à mà gbugbāi kuwɛi ala, ⁶ bii à sinda à toa idei Ilaaɔ anyi, a kaa yɔkɔ a sinda idɔ má, domi à

sisi à waa kpakpa Amai Ilaaḥ si j̄i ku gaauu má nò à waa dasie anyò si bantuma.

⁷ Ntò ntò, ilé á yòkò ku mò inyii ij̄i nò amaaḡe iyi á cea woo logoo ḡa aranfāani á fita. Bii iléu í ce bebe, á ba kuweei Ilaaḥ. ⁸ Amma bii agū do agū fūfū ḡai à fita si, iléu kù ce nceei. Bii í kōsi Ilaaḥ á ceekpee, si anyie nò ku joo.

⁹ Inḡ baakōo nwa ḡa, baa do iyi à waa fò bebe, à waa naane ḡe. À mà iyi ì wa si kpāai faaba ḡa. ¹⁰ Ilaaḥ í ḡe inḡ dee dee, kaa gbḡe ice nḡe do kubi iyi ì nyisi na irie ḡa, si bei ì gbò inḡe ḡa wo ḡa, nò ì waa gbò nḡa baa nsei ḡa. ¹¹ Amma à bi inḡ baa yooma nḡe fei ku hanya do iju nkpa ku leek̄i si ideu hee kōe ku ba mii iyi ì waa cò kpāae ḡau ku ce mam mam. ¹² A kù bi i na i ce ika ḡa, amma i sisi inḡ ḡa iyi à dasi naane nò à temua à waa jèò tubu iyi Ilaaḥ í wā ḡa dou.

Ide iyi Ilaaḥ í wā kù nḡe sika

¹³ Waati iyi Ilaaḥ í cea Aburhamu kuwā í gbasi do irii nḡu takae si na iyi í jò inḡ gò kù wee iyi í roo má, ¹⁴ í ni, an wee do ntò, nò n jò dimie ku kpò. ¹⁵ Si bebei Aburhamu wa temuaò nò í ba mii iyi Ilaaḥ í wā do. ¹⁶ Bii inḡ ḡa à waa gbasi ide, à ya cooi do irii inḡ iyi í re ḡa, nò kugbasiu ku jò a mà iyi ntò ntò á cooi nò ku kpa irii kakō fei. ¹⁷ Bebei, inḡ ḡa iyi Ilaaḥ í cea kuwā, í bi ku nyisi ḡa mam mam iyi idei nḡu kù nḡe geḡe ku kòbia. Na ḡoi í jò í gbasi ku ba a mà iyi ntò ntò á cooi. ¹⁸ Na nḡu, idei kuwā do kugbasi, aḡa minjii à wee iyi kaa kpaasi, nò si ide minji ḡau be Ilaaḥ kaa yòkò ku sò ibo. Si ide minji ḡau bei Ilaaḥ wa mu nwa gbugbā ntò ntò, awa iyi à waa leek̄i si kpāa ku cò iyi í jile nwa nò à ba bi ku manji nwa sie.

¹⁹ Kpãa ku cɔu wa mu idɔ nwai dim dim bei isɔi akɔi inyi í ya gɛɛ akɔu. Isɔ iyi à nɛu wa soi dim dim do anyii ridoo bi ku wai Ilaaɔ lele. ²⁰ Tengi bei Jesu í cua nwa í lɔ na iri nwa domi í baa í jɛ woo wee nla do aɔɔ fei bei Mɛɛkizedɛki.

7

Mɛɛkizedɛki í jɛ ilaalu nɔ í jɛ woo wee má

¹ Mɛɛkizedɛkii í jɛ ilaalui Salemu do woo weei Ilaaɔ ilu gbugbã fei. Si waati iyi Aburhamu í jɛ amanlu ɲa igũ wa baa, ɲɔi Mɛɛkizedɛki í bɔ ku kòo ku weea. ² Mii iyi Aburhamu í ba wa fei, í naa í ce ikpɛɛ, si mɛɛwa fei í nya akã í na Mɛɛkizedɛki. Yaasei irii Mɛɛkizedɛkiui í jɛ ilaalu iyi í jɛ dee dee. Si anyii ɲɲu, í jɛ ilaalui Salemu, waatɔ ilaalui laakai ku sũ. ³ Inɛ gɔ kù mà baɛ walakɔ iyeɛ walakɔ balɛ gɔ. A kù ce faajii kubíɛ hee má jɛ faajii ikuɛ. Si bɛɛbɛ í jɔ Amai Ilaaɔ, nɔ í jɛ woo wee do aɔɔ fei.

⁴ I cɔ zaka bei kulai mɔkɔu í to, ɲɲu iyi si waati iyi Aburhamu bala nla nwa í jɛ igũ, mii ɲa iyi í ba wa, si mɛɛwa fei í nya akã í náa. ⁵ Si inɔi inɛi Levi ɲa, inɛ ɲa iyi à jɛ woo wee ɲau, wooda nwa í na ɲa kpãa, si mɛɛwa fei inɛi Izireli ɲa a nya akã a na ɲa. Do ɲɲu fei, à jɛ nyaanze akã, aɲa fei tɔkui Aburhamu ɲai. ⁶ Mɛɛkizedɛki í weea Aburhamu iyi Ilaaɔ í cea kuwãu, nɔ baa do iyi Mɛɛkizedɛki kù jɛ dimii Levi, do ɲɲu fei, Aburhamu í náa ikpɛũ. ⁷ Kù nɛ sika gɔ, inɛ iyi í re ɲɲui í ya weea kpaasi. ⁸ Inɛi Levi ɲa, aɲa iyi inɛ ɲa à ya na akã si mɛɛwau fei, amanɛ ɲai iyi à ya ku, amma Mɛɛkizedɛki í wɛɛ, si bei kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ. ⁹ Nsei, si waati iyi Aburhamu í náa zakaa, í yɛi bei Levi takɛ mɔ í náa, ɲɲu iyi amaɛ ɲa à

waa ba zakaau, ¹⁰ domi baa do iyi a kù bí Levi waati beɛbe, í yɛ bei í wa si arai balae waati iyi balaeu í ko Mɛkizedeki.

¹¹ Wooda iyi Ilaaɗ í na inɛi Izireli ɲa, kpāai kuweei inɛi Levi ɲai í jɛ icuɛ. Nɛi, bii í jɛ kpāai kuweeu be á yɔkɔ ku jò inɛ ɲa a kɔ mam mam, a kaa nɛ bukaatai woo wee mmu gɔ ku naa má bei Mɛkizedeki, inɛ iyi kù jɛ dimii Arɔ, ¹² domi bii à kpaasi kpāai kuwee beɛbe, tilasi í gbe a kpaasi wooda mɔ. ¹³ Ntɔi, Lafɛɛ nwa iyi ideu wa fāau, í jɛ inɛi dimi mmu gɔ, nɔ si dimiu inɛ kāma kù ce icɛi kuwee. ¹⁴ Ntɔ ntɔ, à mà iyi à buui si dimii Zuda. Moizi kù nɔ kù fɔ idei inɛ kāma si gāmei dimiu iyi á na ku jɛ woo wee.

Woo wee gɔ iyi í yɛ bei Mɛkizedeki

¹⁵ Yaasei ideu í fita sāa sāa si bei à yɛ woo wee mmu gɔ í fita iyi í yɛ bei Mɛkizedeki. ¹⁶ A kù coo woo wee si na iyi í jò à buu si dimii woo wee ɲa, amma do gbugbāi kuwɛɛ iyi ci ya tāi. ¹⁷ Do ntɔi, kukɔi idei Ilaaɗ í fɔ na iriɛ í ni, Awɔi aa jɛ woo wee do ajɔ fei bei Mɛkizedeki.

¹⁸⁻¹⁹ Si beɛbei à kpa wooda nwou nɔ à naaɔ kpāa ku cɔ iyi í roo wa, nɔ do saabuɛi à waa sɛkɛɛ si Ilaaɗ. À kpa wooda nwoi si na iyi í jò kù nɛ gbugbā nɔ kù nɛ aranfāani. Ntɔ ntɔ, wooda kù jò nkāma kù kɔ mam mam.

²⁰ Ilaaɗ í jilɔ woo wee bei Mɛkizedeki nɔ í gbasi ideu. Inɛ ihɔ ɲa à jɛ woo wee ɲa, kù jɛ do kugbasii Ilaaɗ. ²¹ Amma do kugbasii Aɗ Lafɛɛ í ce Jesu woo wee í ni,

Amu Aɗ Lafɛɛ n gbasi ideu.

N kaa n nɔ n dede si idem má.

Aa jɛ woo wee do ajɔ fei.

²² Beɛbei Jesu í je nwa bei akaasii akabuu iyi í sɪa í re wa.

²³ Tengi bii idei Jesu do idei woo wee ηau í nya ikã wee. Woo wee ηau à kpɔ si na iyi í jò amanɛ ηai iyi à ya na à ku, nɔ icɛ nηa ku leeki. ²⁴ Amma Jesu nje í weɛi do ajɔ fei, ηai í jò inɛ mmu gɔ kaa sãsi agbɛɛ ajɔ kãma. ²⁵ Na nηu á yɔkɔ ku faaba inɛ ηa iyi à waa sekeɛ si Ilaaɔ do saabuɛ mam mam, domi í weɛi hee do ajɔ fei ku maa tɔɔ Ilaaɔ na iri nηa.

²⁶ Na nηu, Jesu í je woo wee nla iyi à nɛ bukaataɛ. Kuweɛi nηu do ti ilu dulum ηa kù je dimi akã. Í má, kù ce dulum ajɔ kãma nɔ riisi kãma kù wa siɛ. À soo í nɛ hee lelei Ilaaɔ. ²⁷ Kù ye bei woo wee nla iyi ihɔ ηa, aηa iyi à nɛ bukaatai kuwee ajɔ fei, sinte na irii dulum dii aηa taka nηa, si anyiɛ ti inɛ ηa iyi à gbe. Inɛ nηu í ce kuwee akã iyi í to hee do ajɔ fei si waati iyi nηu takae í na araɛ. ²⁸ Woo wee nla ηa iyi à waa ce icɛ bei woodai Moizi í jilɛ, a kù kɔ. Amma woo wee nla iyi Ilaaɔ í jilɛ do idei kugbasie iyi í fɔ si anyii woodau, nηui í je Amaɛ iyi í kɔ hee do ajɔ fei.

8

Jesu woo wee nla nwa

¹ Nsei, irii ideu wee. Awa à nɛ woo wee nla dimi beɛbe, inɛ iyi wa buba lele si awɔ njei kitai bommai Ilaaɔ ilu gbugbã fei. ² Wa ce icɛi woo wee nlau si inɔ kumai bi ku wai Aɔ Lafɛɛ takae, iyi Aɔ Lafɛɛ í ce, kù je amanɛ.

³ À jilɛ woo wee nla baa yooma fei ku cea Ilaaɔ amua do kuwee ηa. Na nηu, í gbe woo wee nla nwa kù nɛ ngɔgɔ iyi á ceɔ kuwee. ⁴ Bii í je í wa si andunya kaa je woo wee, domi woo wee ηa à weɛ iyi à waa ce

kuwee si bei woodai Moizi wa fɔ. ⁵ Woo wee ηau à waa sìsì icéi lele. Ice nηa í jò icéi kuwee ntò iyi wa ce leleu. Bεεbe moi, waati iyi Moizi í tã sɔɔlu ku ce ilei aɔ, Ilaaɔ í sɔɔ í ni, jò i coo mam mam ku ye bei n nyisie si antai iri kutau. ⁶ Do yaase bei icéi Jesu í reò tu ηa, bεεbei akabuu iyi í teese si gãmei Ilaaɔ do amanε ηa í ne bεεre í re. Akabuuu, kuwã iyi í re do bεεreui í je icue.

⁷ Bii akabuu sinteu í kɔ, kaa ne a kpaasie má.

⁸ Amma Ilaaɔ í ye taalei inεε ηa waati iyi í ni, Amu Aɔ Lafεε n ni, ajɔ wa naa iyi an dɔ akabuu titɔ do dimii inei Izireli do inei Zuda ηa.

⁹ Kaa ye bei iyi n dɔ do bala nηa ηa, Ajɔ iyi n mu awɔ nηa n fitaò ηa hai ilei Ezibiti. A kù leekɔ do akabuu iyi n dɔ do aηa.

Na nηu, n ce si ηa atafii.

Ideu bei, amu Aɔ Lafεε n fɔ.

¹⁰ Nɔ n ni má, akabuum wee, iyi an dɔ do dimii inei Izireli ηa si anyii ajɔ nηu.

An dasi woodam si lasabu nηa.

An kɔɔ si idɔ nηa.

An je Aɔ Lafεε nηa nɔ aa je inεm ηa.

¹¹ Inε kãma nηa kaa kó inei ilue si cio má walakɔ kpaasie ku ba ku mà̀m,

Domi aηa fei aa mà̀m hai ama keeke hee ku bɔ inε ngbo.

¹² An kpa idei kuce laalɔ nηa. N kaa n ye gigii dulum du ηa má.

¹³ Idei akabuu titɔ iyi Ilaaɔ wa fɔui í jò ti takou kù ne aranfãani má. Wee mii iyi wa gbo wa fei, wa bɔ ku kpa irii.

9

Kutɔi akabuu sinte do ti lele

¹ Si waatii akabuu sinteu wooda í wɛɛ si gãmei kutɔ, nɔ ile bi kuwai Ilaaɔ mɔ í wɛɛ si andunya.

² Ntɔi à gũ ilei aɔ. Inɔ sinteui à ya kpe ile kumá. Bei fitila í wa do taabu do pɛɛ iyi à jileá Ilaaɔ. ³ Do wajui aɔ minjisiau * inɔ mmue gɔ í wa be má iyi à ya kpe ile iyi í re do kumá. ⁴ Bei bi kuwee iyi à ce do wura í wa, si antaei à ya jo tulare. Be mai kpakoi akabuui Ilaaɔ í wa iyi à bii do wura. Si inɔ kpakoui, cakai wura í wa, bii à dasi mana †. Nɔ si inɔ kpakou mai goloí Arɔɔ iyi Ilaaɔ í jò í da koko wo í wa, do kuta ku munga anu si bii à kɔ wooda. ⁵ Si antai kpakoui amaleka ilu amboe ɲau à wa. Wurai à yɔ à ceɔ amaleka ɲau. À jò ikpa ɲa í fũ í bii tengi bii à ya nikã ɲei kuwee na dulum. Amma a kaa ka yɔkɔ ka sisi ideí mii ɲau ihɛ fei nsei.

⁶ Do yaase beɛbei à jile fei ndɛɛ nɔ woo wee ɲa à ya lɔ inɔ sinteui ajɔ fei a maa ce icei kutɔ ɲa.

⁷ Amma woo wee nlau ɲɲu akãí í ya lɔ inɔ minjisiau aɔɔ do aɔɔ gbakã akã do ɲei mɛɛmu iyi í ya ceɔ Ilaaɔ kuwee na dulum dii ɲɲu takae do iyi inɛ ɲa à ce si kumà hai mà ɲa. ⁸ Beɛbei Hundei Ilaaɔ wa nyisi wa iyi kpãa iyi wa bɔ inɔ ntɔ iyi í re do kumá a kù cūu titã waati iyi ile sinteu í wɛɛ. ⁹ Iyi bei í je nwa yaasei mii iyi wa ce nɛiu ihɛ, domi wa nyisi wa iyi amua ɲa do mɛɛmu ɲa iyi à ya ceɔ Ilaaɔ kuwee ɲau kù to ku jò idɔi inɛ iyi wa coou kú má mam mam. ¹⁰ Mii ɲau be fei wa fɔ ideí kuje do kumɔ do ara ku

* **9:3** aɔ minjisiau aɔ sinteui í je bi ku lɔ. † **9:4** mana ije iyi Ilaaɔ í sambaa inei Izireli ɲa wa hai lele waati iyi à wa gbabuau.

wie dimi ikā ikā. Woodai ara n̄u akāi iyi Ilaaḥ í jile hee titōe ku maa naa.

¹¹ Amma waati iyi Kirisi í naa, í je woo wee nla iyi í naaò mii jiidai ala wa nnyi. N̄ui í lō ile gō iyi í la í re nō í sīa í re. Kù je aman̄e ɲai à coo, waatō kù wa si andunya iyi à taka. ¹² Kirisi n̄e í lō inō iyi í re do kumáui gbakā akā hee do aɲo fei, nō kù je do n̄ei iwo ɲa walakō ti ama ket̄e ɲa. N̄ei n̄u takaei í lōò. Beɛbeɛ í jò à baò faaba iyi ci ya tā. ¹³ In̄e ɲa iyi a kù má à ya fāsi ɲa n̄ei iwo ɲai do ti ket̄e kombo ɲa do irurui ket̄e ɲa iyi à jo, ara n̄a ku bei ku má. ¹⁴ Bii beɛbeɛ, beirei aranfāanii n̄ei Kirisi á to. Do saabui Hundeɛ Ilaaḥ iyi kaa kui í naò Ilaaḥ araɛ bei kuwee iyi kù n̄e agb̄e. N̄eɛi á jò idō nwa ku má hai si ic̄e n̄e n̄e ku ce ku ba ka yōkō ka tōo Ilaaḥ, n̄u iyi í je icui kuw̄e.

¹⁵ Na ɲoi í jò Kirisi í je woo teese kpāa ku ba Ilaaḥ ku dī akabuu titō do aman̄e ɲa nō in̄e ɲa iyi Ilaaḥ í kpe a je tubu iyi ci ya tā iyi í ce n̄a kuwā̄e. Aa yōkō a je tubuui na iku iyi Kirisi í ku, ku yaò in̄e ɲa hai si kurara n̄a iyi à ce si waatii akabuu nwou.

¹⁶ Akabuu dimi beɛbeɛ iyi í je ti tubu ku kp̄e, ku bei ku ce ic̄e tilasi í gbe in̄e iyi í ce akabuuu ku ku titā. ¹⁷ Nt̄oi, a kaa ceò akabuui tubu ku kp̄e ic̄e bii kù je in̄e iyi í ce akabuuu takae í ku, domi bii í w̄e si hunde akabuuu kaa n̄e gbugbā ku ce ic̄e. ¹⁸ Na ɲoi í ce baa akabuu sinteu, do n̄ei à dūu. ¹⁹ Sinte Moizi í sisia in̄e fei wooda baa yooma fei si bei Ilaaḥ í jilōo. Si anyii n̄u, nō í so n̄ei ama ket̄e ɲa do ti iwo ɲa do inyi, nō í so ikū nkpa do amaawōi j̄i ndii is̄opu, í dasi n̄eu nō í fāsi tīai woodau do in̄e fei. ²⁰ Nō í n̄i, iyi ih̄ei í je n̄e iyi wa mua akabuu iyi Ilaaḥ í dī do in̄eu gbugbā. ²¹ Nō í so n̄eu má í fāsi ilei ac̄ou do mii ɲa

iyi à ya ceò kuweeu fei. ²² Si ideɪ wooda njeɪ í ya jò mii nkpɔ ku má. Bii nje kù nikā Ilaaɔ kaa kpa dulum dii inɛ kāmá. ²³ Mii ndii andunya ηau ihēi iyi à jò mii ndii lele ηau à má do kuwee dimi bεεbε. Amma mii ndii lele ηa taka nηa à nε bukaatai kuwee iyi í re do bεεɛ.

Kuweei Kirisi í kpa ideɪ dulum

²⁴ À mà sãa sãa iyi Kirisi kù lɔ ile kumá iyi amanɛ ηa à ce. Kù lɔ ile iyi í jò bi ku wa ntɔ ntɔi Ilaaɔu, amma í lɔi hee lele takae nɔ nsei wa leekɪ si wajui Ilaaɔ na iri nwa. ²⁵ Si bei í lɔ bε, kù je á ni í nε bukaatai koo ce kuweei araɛ tuuba nkpɔ nkpɔ. Woo wee nlau, inɛ nηu í ya lɔi adɔ do adɔ si inɔ iyi í re do kumáu do njeɪ mεemu go. ²⁶ Bii í je Kirisi í lɔ bε tuuba nkpɔ nkpɔ wo, á ye ijuukpā isɛ fεɛfelo hai sintei andunya. Amma nsei, si waatii ankāanyiu ihē, í na araɛ bei kuwee gbakā akā iyi í to ku kpa ideɪ dulum hee do ajɔ fei. ²⁷ Si bei Ilaaɔ í jileɔ inɛ fei ku ku gbakā akā ku bei ku kiitie, ²⁸ bεεbε mɔi Kirisi í na araɛ gbakā akā bei kuwee í soò dulum dii inɛ nkpɔ. Á nɔ ku na ku faata wa isɛ gbeejisia, kù je ku naa ku so dulum dii inɛ ηa má, amma ku ba faabai inɛ ηa iyi à waa degbee ηau kú kɔ mam mam nii.

10

¹ Woodai Moizi ideɪ mii ηa iyi à jò mii jiida ηa iyi aa na a naai wa fɔ, kù je mii jiida ηau taka nηa. Na nηu, inɛ ηa iyi à waa sɛkɛɛ si Ilaaɔ do kuwee ηa iyi à ya maa ce dimi akā adɔ do adɔ hai nε kɔɔ, woodau bε kaa yɔkɔ ku jò a kɔ mam mam. ² Bii í je yaasei Ilaaɔ ku tɔɔ bεεbei á jò inɛ ηau a má wo, idɔ nηa kaa ye taale nηa nɔ a kaa nε bukaatai a maa ce kuwee

má. ³ Amma kuweeu, í je mii gɔ iyi í ya ye ine ɲa gigii dulum du ɲa adɔ do adɔ. ⁴ Ntɔ ntɔ, ɲei kete do ti iwo ɲau kaa yɔkɔ ku kpa ideɪ dulum.

⁵ Na ɲɲu, waati iyi Kirisi í bi ku naa si andunya í sɔ Ilaaɔ í ni,

Kù je kuwee walakɔ amua ɲai ì bi.

Na ɲɔi í jò ì ceem ara.

⁶ Kù je kuwee ɲa iyi à ya jo si ina fei sã sã

Walakɔ kuwee iyi à ya ce na dulum dii ine ɲai á dɔe si.

⁷ Si anyii ɲɲu nɔ n ni, amu wee Ilaaɔ.

N̄ wa n naai n na n ce idɔɔbiɛ

Si bei à kɔ idem si tiaɪ wooda.

⁸ Sinte titã Kirisi í ni, kù je kuwee walakɔ amua ɲai ì bi. Kù nɔ kù je kuwee ɲa iyi à ya jo si ina fei sã sã walakɔ iyi à ya ce na dulum nii á dɔe si. Do ɲɲu fei kuwee ɲa iyi wa fãau à waa cooi si bei wooda í jilɔ.

⁹ Si anyii ɲɲu í ni, amu wee n̄ wa n naai n na n ce idɔɔbiɛ. Si beɛbei ì kpa irii kutɔ nwou nɔ ì kpaasiɛ do mmuɛ. ¹⁰ Si bei Jesu Kirisi í ce idɔɔbii Ilaaɔ, na ɲɔi í jò aa ka yɔkɔ ka má hai si dulum du wa ɲa na saabui kuweei araɛ iyi í ce gbakã akã hee do ajɔ fei.

¹¹ Woo wee fei í ya maa ce iceɛi ajɔ baa yooma fei. Nɔ tuuba nkpɔ nkpɔ kuwee akãu bei í ya maa ce nɔ kaa yɔkɔ ku kpa ideɪ dulum. ¹² Amma kuwee akãi Kirisi í ce na irii dulum. Si anyii ɲɲu, í koo í buba si awo ɲei Ilaaɔ hee do ajɔ fei, ¹³ wa degbe ajɔ iyi Ilaaɔ á ce mbɛɛɛ ɲa bi ku lesi isɛɛ. ¹⁴ Á yɔkɔ ku maa bubae si na iyi í jò amua akãui í jò ine ɲa iyi Ilaaɔ í ce ine ɲa à má mam mam hee do ajɔ fei. ¹⁵ Hundei Ilaaɔ mɔ wa je nwa sɛɛdai ideu. Sinte titã í ni,

¹⁶ Aɔ Lafɛɛ í ni, akabuu iyi an dɪ do ɲa si anyii ajɔ ɲɲu wee.

An dasi woodam si idɔ nɲa.

An kɔɔ si lasabu nɲa.

¹⁷ Nɔ í ni má,

N kaa n ye gigii dulum du nɲa

Do wooda ku kua nɲa má.

¹⁸ Debei, bii à kpá ideí dulum, kù nɛ a ce kuwee gɔ na iriɛ má.

Ka sɛkɛɛ si Ilaaɔ

¹⁹ Na nɲu, inɛ inɛm nɲa, aa ka yɔkɔ ka lɔ si inɔ iyi í re do kumáú do idɔ ku buba na saabui njei Jesu.

²⁰ Ridoo iyi wa ganji inɛ nɲa a lɔ inɔ iyi í re do kumáú í ga si waati iyi Jesu í na araɛ. Bɛɛbei í nya nwaɔ kpãa titɔ iyi í je ti kuwɛɛ. ²¹ Nɔ à nɛ woo wee nla iyi í je inɛ ngboi kpasɛi Ilaaɔ.

²² Na nɲu, ka sɛkɛɛ si Ilaaɔ do idɔ hai nɛ muafiti do naane ku dasi hai nɛ sika, do idɔ kumá iyi kù waa ye taale nwa do ara iyi à wɛ do inyi iyi í má. ²³ Ka jò ka leeki dim dim si kpãa ku cɔ iyi à waa je sɛɛdaɛu ihɛ, domi Ilaaɔ, nɲu iyi í ce kuwã í je ilu naane.

²⁴ Ka ce laakaii nje ku ba ka ya mua nje gbugbã iyi á jò ka bi inɛ nɲa nɔ ka maa ce icɛ jiida.

²⁵ Ka maà ti ka jò ideí kutɔtɔ nwa, si bei inɛ gɔ nɲa à ya maa ce. Amma ka mua nje gbugbã. Bei ì ye ajoi Lafɛɛ wa maai wa fei, bɛɛbe moi aa ya maa muaɔ nje gbugbã nɲa.

²⁶ Awa iyi à mà ntɔ tã, bii à waa mɔsi dulum ku ce, kuwee gɔ kù wɛɛ ma iyi á kpá ideí dulum, ²⁷ í gbe ka wɛɛɔ njo ka maa degbe kiitii Ilaaɔ do ina nla iyi á ce nfei mbɛɛɛ nɲa. ²⁸ Inɛ baa yooma iyi í kua woodai Moizi fei, bii amane minji mɛɛta í je sɛɛdaɛ à ya kpaai, a ci ya ce araareɛ. ²⁹ Debei, inɛ iyi wa donda Amai Ilaaɔ wa cɔ njɛɛ nfe, nje si bii Ilaaɔ í dɛ akabuue iyi á jò lafɛɛ ku má, nɔ wa bu Hundei Ilaaɔ

iyi wa nyisi wa didõu, i cɔ zaka bei mii iyi á na ku ba lafɛɛ si ajɔi kiitiu á to. ³⁰ Ntɔ ntɔ, awa à mà inɛ iyi í fɔ í ni, amui an sãa inɛ laalɔ iyi í ce, amui an kpã woo ce laalɔ iju. Nɔ í ni má, amu Aɔ Lafɛɛ an kiiti inɛm ɲa. ³¹ Ideu í to njo nla nla bii amane í dasi awɔi Ilaaɔ, nɲu iyi í wɛɛ.

³² I ye gigi mii iyi í tako í ba ɲe wo ɲa si waati iyi í ye inya kumáí Ilaaɔ ɲa, ì ba ijuukpã ɲa ntɔ ntɔ amma ì leekɪ si dim dim ɲa. ³³ Waati gɔ ɲa à ya maa bu ɲe nɔ à kpã ɲe iju si bantuma, nɔ si waati gɔ ɲa mɔ ì ya maa mua inɛ gɔ ɲa iyi à waa ye dimii wahalau be gbugbã ɲa. ³⁴ Ntɔi, ì ce araarei inɛi piisɔɔ ɲa. Iyi inɛ ɲa à nɔ à gba mii ndu ɲe ɲa ì jɛ ɲai do inɔ didɔ, domi ì mà ɲa iyi ì nɛ amani iyi í re do beɛɛ iyi í ya maa wɛɛ do ajɔ fei. ³⁵ Na nɲu, i maà fũsi idɔ ku buba ɲɲe awɔ, domi ribaɛ í la. ³⁶ Do ntɔ, í gbe i temua ɲa ku ba bii ì ce idɔɔbii Ilaaɔ ì tã ɲa, i ba mii iyi í ce ɲɲe kuwãɛ. ³⁷ Ntɔi, si bei kukɔi ideí Ilaaɔ wa fɔ í ni, Waati í gbe keeke, keekeke mɔm. Nɔ inɛ iyi í nɛ ku naa á naa, kaa kpɛ.

³⁸ Nɔ inɛm iyi í jɛ dee dee, á maa wɛɛ do saabui naane ku dasi.

Amma bii í nyi do anyi, inɔm kaa dɔ do nɲu má.

³⁹ Awa a kù jɛ inɛ ɲa iyi aa nyi do anyi a koo a ce nfe. Amma à dasi naane nɔ à wa si kpãai faaba.

11

Kpãai naane ku dasi

¹ Inɛ iyi í dasi Jesu naane í mà kam kam mii iyi nɲu wa cɔ kpãaɛu nɲu á baa. Í nɔ í mà mii iyi a kù ye do iju í wɛɛi do ntɔ. ² Naane ku dasi dimi beɛbei inɛi tako ɲa à nɛ, ɲɔi í jɔ kuwɛɛ ɲɲa í sɪaa Ilaaɔ si.

³ Na naane ku dasii, à mà iyi Ilaaḍi í taka andunya do idee. Bebei í taka mii iyi à waa ye hai si mii iyi a kù waa ye.

⁴ Na naane ku dasii, Abeli í cea Ilaaḍ kuwee iyi í ne beere í re ti Kaẽe. Na saabui naane ku dasiei Ilaaḍ takae í jesi amuae nò í kpoo ine dee dee. Na naane ku dasiui Abeli wa ba wa ide ku fò hee nsei baa do iyi í ku fei.

⁵ Na naane ku dasii Enoku kù kù, Ilaaḍ í soo kù wa bi tee, nò ine gò kù yoo do iju má. Waati iyi í wa si andunya, à ya maa je seeda iyi kookoosue í dḥa Ilaaḍ si. ⁶ Nò wee ine gò kù wee iyi kookoosue á dḥa Ilaaḍ si bii kù je do naane ku dasi. Ntai, ine iyi wa sekee si Ilaaḍ í ne ku dasi naane iyi Ilaaḍ í wee nò ine ḡa iyi à waa dedee í ya sã ḡa ribae.

⁷ Na naane ku dasii, Nowee í gbo idei Ilaaḍ waati iyi í ni ku ce laakai si mii iyi á na ku naa iyi kù ye titã. Í jirima idei Ilaaḍ nò í gbe akai inyiu si bii ḡu do inei kpasẽe ḡa fei aa ba faaba. Na naane ku dasiei í yeḍ taalei inei andunya ḡa nò Ilaaḍ í ni í je amane dee dee.

⁸ Na naane ku dasii, Aburhamu í jéḍ kukpei Ilaaḍ nò í dasi kpāa wa ne ikpa ile gò iyi Ilaaḍ á náa bei tubu. Í dasi kpāa wa koo baa do iyi kù mà bii wa bō. ⁹ Na naane ku dasii í koo í buba si ileu bei ise mmu, si ile iyi Ilaaḍ í cea kuwãe. Si ilei aco ḡa mōm nii í wa. Bebei mōi Izaaki do Zakabu à ce si anyie, ḡa iyi Ilaaḍ í cea kuwã akāu. ¹⁰ Aburhamu í ce bebei wa degbeḍ ilu nla iyi icue í ne gbugbāu. Iluu, Ilaaḍi í jile yaase bei á ye, ḡui á nò ku maa.

¹¹ Na saabui naane ku dasii, Sara takae * í ba gbugbã í bíò ama baa do iyi waatie í ló. Í mà iyi Ilaaḥ, nḡu iyi í ce kuwã, í jɛ ilu naane. ¹² Beɛbe mɔi inɛmɔkɔ akãu be, nḡu iyi í maai iku, tɔkue ḡa à na à kpɔ bei andaiyai lele ḡa do bei sãai ido iyi inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ka ku mà jiaɛ.

¹³ Si naane ku dasii inɛ ḡau be fei à ku. A kù ba mii iyi Ilaaḥ í ce nḡa kuwãɛu, amma à yɔɔi hai jliji à coo cenkā. À fɔ iyi aḡa à jɛ inɛ njoo ḡa do hai ne ide ḡa si andunyau ihẽ. ¹⁴ Inɛ ḡa iyi à waa fɔ beɛbe, à waa nyisi mam mam iyi aḡa à waa de ile iyi á jɛ tu ḡai. ¹⁵ Bii í jɛ à waa ce beɛi ide nḡa iyi à jò wa wo, aa ba kpãa a sinda a nyi. ¹⁶ Amma nsei à waa de ide iyi í sɔa í re, waato ide iyi í wa lele. Na ḡɔi í ce anyɔ kù waa mu Ilaaḥ a kpoo Lafɛɛ nḡa domi í ce nḡa sɔɔlui ilu gɔ.

¹⁷ Na naane ku dasii, Aburhamu í jesi ku ceò Izaaki kuwee si waati iyi Ilaaḥ wa cɔ laakaie. Nḡu iyi Ilaaḥ í cea kuwãu, í tã sɔɔlu ku ceò ama akãɛu kuwee. ¹⁸ Nḡui Ilaaḥ í sɔ wo í ni, hai bi Izaakii dimie á fita. ¹⁹ Í mà iyi Ilaaḥ í ne gbugbã ku ji inɛ baa hai si bale. Do ntɔ aa ka yɔkɔ ka ni í yɛi bei Ilaaḥ í jũu hai si bale.

²⁰ Na naane ku dasii, Izaaki í weea Zakɔbu do Esau, í sɔ ḡa mii iyi á na ku ce.

²¹ Na naane ku dasii, Zakɔbu, waati iyi í maai iku, í weea amai Zozefu ḡa akã akã, nɔ í lókò si golo í tɔòò Ilaaḥ.

* **11:11** Na saabui naane ku dasii, Sara takae Tia nwo gɔ ḡa à ni, na saabui naane ku dasii, Aburhamu í ba gbugbã í bíò ama baa do iyi í gbo nɔ Sara takae í jɛ gbenda.

²² Na naane ku dasii, Zozefu mɔ, waati iyi í maai iku, í fɔ ideɪ kufitai inɛi Izireli ɲa hai ilei Ezibiti do beɪ aa cea kùkùɪ nɲu ɲa.

²³ Si waati iyi à bí Moizi, na naane ku dasii baɛ ɲa a kù ce nɔi a kua woodai ilaalu nɔ à singɛ zakai cukpa mɛɛta, domi à yɛ í jɛ ama ku sɪa.

²⁴ Na naane ku dasii, Moizi í kɔ a kpe nɲu amai ama inaaboɪ Faraɔ waati iyi í na í la. ²⁵ Í gbasi a kpã nɲu iju do inɛi Ilaaɔ ɲa aɔ do iyi nɲu á maa wɛɛò inɔ didɔ si faayii dulum iyi kaa kpɛ. ²⁶ Í gbasi a yaako nɲu beɪ aa na a yaako Kirisi. Wa lasabu iyi dimii yaako beɛbe ku yɛ í nɛ beɛɛ í re amanii Ezibiti, domi amanii alai wa lele.

²⁷ Na naane ku dasii Moizi í fita hai ilei Ezibiti, kù ce nɔi idɔɔkɔi ilaalu. Í leekiɪ dim dim beɪ mii iyi í yɛ inɛ iyi a ci ya yɛ. ²⁸ Na naane ku dasii í jò à jɛ jingauɪ Iku ku kua. Nɔ í jò à fãsi nɛi angudã ɲa si andɛ koofa ɲa ku ba amaleka iyi á kpa ama yemma ɲa ku maà lu amai Izireli ɲa.

²⁹ Na naane ku dasii, inɛi Izireli ɲa à kua Tenku Nkpau si ile ngbɛ. Amma waati iyi inɛi Ezibiti ɲa à bi a ce beɛbe, inyi í jɛ ɲa.

³⁰ Na naane ku dasii, bindii Zeriko í cuku waati iyi inɛi Izireli ɲa à kaako iluu aɔ mɛɛje. ³¹ Na naane ku dasii, Rahabu abo à ta icuu kù ku do inɛ ɲa iyi a kù jirima Ilaaɔ aɔ, si na iyi í jò í gba woo be ɲau do inɔ akã.

³² Mii an fɔ má. Waati kù waa tom hee n ce faajii Zedeɔ do ti Baraki do Samsɔ do Zɛfuteɛ do Davidi do Samuɛli do walii ɲau. ³³ Na naane ku dasii à jɛ amanlu ɲau igũ, à ce iyi í jɛ dee dee, nɔ à ba à gba mii iyi Ilaaɔ í ce ɲa kuwãɛ. À dɪ geɪ muusu nla

ɲa, ³⁴ à kpa gbugbāi ina nla, à ba à fita hai si awɔi inɛ
 ɲa iyi à waa dɛ a kpa ɲa do taakuba. À kua gbugbā
 wo, amma à na à ba gbugbā má. À waa ce njo ɲa
 si igũ, à jɛ dimi mmu ɲa igũ. ³⁵ Na naanɛ ku dasii,
 inaabo go ɲa à ba inɛ ɲa ɲa à jɪ wa hai iku.

Inɛ go ɲa mɔ, baa do iyi à kpā ɲa iju hee à ku, a
 kù dɛ aɲa a fita si, domi a waa bi aɲa a na a koo a ba
 kuwɛɛ iyi í jɛ jiida í re. ³⁶ À yaako inɛ go ɲa mɔ nɔ à tɛ
 ɲa kpɔtɔɔ. À dɪ inɛ go ɲa do sesee à dasi ɲa piisɔɔ.
³⁷ Gɔgɔ ɲa à ta ɲa kuta à kpa ɲa, inɛ go ɲa mɔ à bu ɲa
 kiti minji, gɔgɔ ɲa mɔ à kpa ɲa do taakuba. Inɛ go ɲa
 mɔ à dɪ batai angudā do batai iwo à waa dabiiɔ. A
 kù nɛ nkāma, à kpā ɲa iju, à wahala ɲa, ³⁸ a kù jɔɔ
 andunya. À ya maa dabii si ghabua do si antai iri
 kuta ɲa. À wa si isai kuta ɲa do isai ilɛ ɲa.

³⁹ Inɛ ɲau fei, à jɛ ɲa sɛɛda jiida na naanɛ ku dasi
 ɲa. Do ɲɲu fei, a kù ba kuwā iyi Ilaaɔ í ceu. ⁴⁰ Ntɔi,
 si bei Ilaaɔ í jilɛ nwa mii iyi í nɛ bɛɛɛ í re, kù bi inɛ
 ɲau a kɔ dee dee iyi kù jɛ do awa ajɔ.

12

Ilaaɔ Baa nwa

¹ Na ɲɲu, si na iyi í jɔ woo jɛ sɛɛda nkpɔu bɛ wa
 kaako wa, awa mɔ ka nyɔ mii iyi wa bitandi wa si
 kuwɛɛ nwa do dulum iyi ci ya kpɛtɛ ku má si wa
 dim dim. Nɔ ka temua si kpāai kuwɛɛ iyi wa degbe
 wa bei woo sɛi í ya temua si areɛ. ² Ka dasi laakai
 nwa fei si Jesu. Hai bi tɛɛi naanɛ ku dasi nwa wa
 naa, ɲɲu mɔi í nɔ wa kɔɔ. Í jɔ à kpaa si jɪi ku gaau,
 kù cɔ anyɔi dimii ikuu domi wa cɔ kpāai inɔ didɔ
 iyi à jilɛaa. Nsɛi, wa buba si awɔ njei kitāi bommai

Ilaaɔ. ³ I jò i lasabu si mii iyi Jesu í ce, si bei í temua do mbɛɛɛ nlaɔ hee í jò ilu dulum ɲa à kpaa. I mu ideu ɲa ku ba i maà kua gbugbã ɲa, nɔ i maà mɔngɔ munya ɲa.

⁴ Inɛ, si kujabu nɲɛ do dulum, i kù jabu i kù to hee si iku titã ɲa, ⁵ nɔ ì gbɛɛɛ ideɪ gbugbã iyi à mu nɲɛ waati iyi à kɔ à ni, Amam, bii Aɔ Lafɛɛ wa kpãɛ iju, ikɔi wa naɛ, maà ce si atafii.

Inɔɛ ku maà fɔ bii wa fɔ siɛ ide,

⁶ Domi inɛ iyi Aɔ Lafɛɛ í bi, nɲui í ya kpã iju, Nɔ ku cã inɛ ɲa iyi í doo si amaɛ ɲa fei.

⁷ Na nɲu, i temua do ijuukpã nɲɛ domi Ilaaɔ wa ce nɲɛi bei amaɛ ɲa. Ama yoomai í wɛɛ iyi baɛɛ ci ya kpãa iju. ⁸ Bii a kù kpã ɲɛ iju bei amu ɲa iyi à gbɛ, debɛi i kù jɛ amai Baaba ɲa, inɛ ama seege ɲai. ⁹ Baa nwa ɲa iyi à wa ilɛ ihɛ à ya kpã wa iju à ya ka nɔ ka jirima ɲa. Bii bɛɛbɛi, bɛirei iri ilɛ ku sũa Baa nwa iyi í wa leleu í nɛ ku to ku ba ka nɛ kuwɛɛ. ¹⁰ Baa nwa ɲa à ya kpã wa iju si waati keeke si bei í sũa nɲa. Amma Ilaaɔ í ya kpã wa iju na aranfãani nwa ku ba ka nɛ ikpɛ si kumáɛ. ¹¹ Ntɔi, bii à waa kpã wa iju, inɔ ku fɔi í ya jɛ nwa titã, ci ya jɛ inɔ didɔ. Amma si anyii nɲu, inɛ ɲa iyi à ba ijuukpãu nɔ à kpaasi, à ya jɛ dee dee nɔ a jɛ kuwɛɛ nɲa si laakai ku sũ. ¹² Na nɲu, inɛ iyi ì waa mɔngɔ temua, i wu awɔ nɲɛ lele, nɔ ilugũ nɲɛ ɲa iyi à gbɛɛji ɲau i mu nɲa gbugbã ɲa. ¹³ Nɔ i cea isɛ nɲɛ ɲa kpãa iyi í munga anu ɲa ku ba ilu kute bɔɔ ɲa a maà tambɔ kute nɲa ɲau má, amma a ba iri.

Ide iyi à sũ wa ka ce

¹⁴ I dɛ laakai ku sũ do inɛ fei nɔ i ce kuwɛɛ iyi í má ɲa domi inɛ gɔ kù wɛɛ iyi á yɛ Lafɛɛ bii kuwɛɛɛ

kù má. ¹⁵ I ce laakai ɲa kãma nɲɛ ku maà na ku toa didɔi Ilaaɗ anyi, nɔ i maà jɛ ilu inɔ ku ro ɲa, domi inɔ ku rou á na ku la nɔ ku tosi inɛ nkpɔ bei ícãi jii í ya yɔ. ¹⁶ I ce laakai ɲa ku ba inɛ gɔ ku maà ce sakara, nɔ inɛ gɔ ku maà na ku kɔ ku mà bɛɛɛɛi mii jiida ɲa. Bɛɛɛɛi Esau í ce waati iyi í so yemma ku jɛɛ í taa na ije jɛɛ akã. ¹⁷ Si anyii nɲu, inɛ taka nɲɛ ì mà ɲa iyi í bi baa nɲu ku weea nɲu, amma í kɔaa domi kù ba kpãa ku kpaasi mii iyi í tako í ce baa do iyi wa dɛdɛɛ do cikãaju fei.

¹⁸ Inɛ, kù jɛ iri kuta gɔ iyi aa yɔkɔ a lui ì sɛkɛɛ si ɲa, bei inɛi Izireli ɲa à sɛkɛɛ si iri kutai Sinai. Si antai kutai Sinai ina nla nlaí í wa bɛ do kudũi ijí do ilu kuku do fufu dabii, ¹⁹ do kãakãakí do ide ku fɔ nla nla. Iyi inɛi Izireli ɲau à gbɔ ide ku fɔu à tɔɔ suuru à ni ku maà ti ku ba aɲa ide ku fɔ má, ²⁰ domi à waa ce njoí wooda iyi í ni, ilu hunde baa yooma iyi í lu iri kutau, baa bii mɛɛmui, aa taa kuta a kpaai. ²¹ Mii iyi à yɛ bɛ, í nɛ njo hee Moizi í fɔ í ni, njo í mum hee n wa n yaya.

²² Amma inɛ, iri kutai Siɔɔi ì sɛkɛɛ si ɲa, bii ilui Ilaaɗ, nɲu iyi í wɛɛ í wa. Iluu, nɲui í jɛ Zeruzalemui lele, tengi bii amaleka ɲa à ya tɔtɔɔ nkpɔ nkpɔ do inɔ didɔ. ²³ Ì sɛkɛɛ si inɛ ɲa iyi à kɔ iri nɲa lele ɲa, aɲa iyi à jɛ ama yemmai Ilaaɗ ɲa. Ì sɛkɛɛ si Ilaaɗ ɲa, nɲu iyi í jɛ woo kiitii inɛ fei, nɔ ì sɛkɛɛ si inɛ jiidaí tako ɲa iyi Ilaaɗ í jò à kɔ tã ɲa. ²⁴ Ì sɛkɛɛ si Jesu do njeɛ iyi í nikãu ɲa. Jesui í jɛ woo teese kpãa ku ba Ilaaɗ ku dɪ akabuu titɔ do amanɛ ɲa. Njeɛui, wa ba wa ide ku fɔ, nɔ ideɛ í dɔ ku gbɔ í re ti Abeli.

²⁵ Na nɲu, i ce laakai ɲa i maà kɔ ku gbɔ ideɛ inɛ iyi wa ba ɲɛ ide ku fɔ ɲa. Moizi í ba inɛ ɲa ide ku fɔ

si andunyau ihẽ í ni a ce laakai, nɔ inɛ ɲa iyi à kɔ ku gbɔ ideɛu a kù fita si ijuukpã. To, awa mɔ iyi à waa gbɔ inɛ iyi wa fɔ ide wa hai lelei Aɔ, beirei aa ka ce ka fita si ijuukpã bii à waa toaa anyi. ²⁶ Inɛ iyi ide ku fɔɛ í tako í jò ilɛ í yayau, í fɔ má nsei í ni, an nyi n yaya ilɛ má gbakã akã amma kù jɛ ilɛ nɲu akã, hee do lele feii. ²⁷ Iyi í ni, an nɔ n coo má gbakã akã, wa nyisi iyi mii iyi à taka á yaya ku lɔ ku ba mii iyi kaa yaya ku wɛɛ.

²⁸ Na nɲu, ka saabu Ilaaɔ domi à nɛ bomma iyi kaa yaya nɔ ka tɔɔɛ si bei í bi, ka mà beɛɛɛ nɔ ka jirimae.

²⁹ Ntɔi, Aɔ Lafɛɛ nwa í yɛi bei ina iyi í ya ce nfei mii ɲa.

13

Mii iyi aa ka ce ka dɔa Ilaaɔ si

¹ I ya temua si kpaasi woo dasi naane ɲa ku bi. ² I ye gigi iyi í sɛa i ya yaaɛ inɛ njoo ɲa, domi inɛ ɲa iyi à waa ce beɛbe, gɔgɔ nɲa ɲa à yaaɛ amaleka ɲa a kù mà. ³ Nɔ i ya ye gigii inɛi piisɔɔ ɲa bei mii iyi à mu inɛ mɔ piisɔɔ ɲa. I ye gigii inɛ ɲa iyi à waa ye ijuukpã bei mii iyi inɛ taka nɲɛ í ye ijuukpã ɲa.

⁴ I jò mɔkɔ do abo baa yooma fei ku mà beɛɛi abɔdɔ nɔ a leekɪ̀dò nɲɛ dim dim domi Ilaaɔ á kiiti inɛ ɲa iyi à waa sũd nɲɛ hai ce abɔdɔ do inɛ ɲa iyi à waa ce sakara.

⁵ I maà ti i jò kubii fia ku mu ɲɛ. I jò iyi ì nɛ ku ce nɲɛ zaka, domi Ilaaɔ í ni, n kaa n jòɛ pai, n kaa n nɔ n fũ sɛ awɔ baa ajɔ gɔ. ⁶ Na nɲu, aa ka yɔkɔ ka cã gende ka ni,

Aɔ Lafɛɛ í jɛ inɛ iyi á sobim.

Njo kù waa mum.

Mii amane á yɔkɔ ku ceem.

⁷ I ye gigii woo cuai tako nne na, ine na iyi à tako à sisi nne ideí Ilaað. I lasabuð aranfaani iyi kuwee nna í naað wa, nò inè mò i sisi naane ku dasi nna na. ⁸ Jesu Kirisi ci ya kpaasi hai ana do nnyi hee do ajo fei. ⁹ I maà ti i jò a fa ne si kukasi ikã ikã, domi í sia ido nwa ku maa leekí si didai Ilaað, ku maà je si iwai ije ku je na. Ine na iyi à waa too kpau be fei a kù ba aranfaanie kama.

¹⁰ Awa à ne bi kuwee go nò woo wee na iyi à waa ce ice si ile kumau a kù ne kpaa a je ijei kuwee. ¹¹ Í yei bei kuwee iyi woo wee nlau í ya ce. Í ya lòð njei memu naui si ino iyi í re do kumau ku ceò kuwee na dulum dii amanè na. Amma inai memuu takae, angulei iluui à ya koo a joo. ¹² Na nai í jò Jesu mò, waati iyi í bi ku jò ine na a má do njei nnu takae, í jò a kpaangule. ¹³ Na nnu, ka bò bi tite angule be, ka jesi à donda wa bei a donda, ¹⁴ domi a kù ne ilu go si ileu ihè iyi á maa wee hee do ajo fei. Ilu iyi wa naa nui à waa dede. ¹⁵ Do saabuè ka maa saabu Ilaað, waato ka ya fo do gele nwa mii iyi í ce si wajui ine na. Nò saabuu kú je bei kuwee iyi à waa cea waati kama fei. ¹⁶ I maà gbeje jiida ku ce, nò i ya maa sobi ne na, domi dimii kuwee bebe í ya dsa Ilaað si.

¹⁷ I gbo ideí woo cua nne na nò i sù nna iri ile, domi à waa cò baanii hunde nne si na iyi í jò Ilaað á na ku bee na ide. I ce bebe na ku ba a coo do ino dido, ku maà ti ku je do ino ku fo. Bii à coo do ino ku fo, kaa ce nne aranfaani kama.

¹⁸ I ya ce nwa kutò na. À mà kam kam iyi ido nwa kù waa ye taale nwa domi à bi ka ce isene nwa dee dee si mii fei. ¹⁹ Iyi n wa n tò ne ntò ntò, nui í je i ce kutò Ilaað ku jò n baa nya nya bi tu ne má.

Kutɔɔ

²⁰ Lafɛ nwa Jesui í jɛ Woo degbe iyi í re. Na njɛɛ iyi í nikã, í jilɛ nwa akabuu titɔ iyi ci ya tã. Na nɲu Ilaaɔ ilu laakai ku sã, nɲu iyi í dedee hai si bale, ²¹ ku mu njɛ gbugbã i ceò daa jiida ɲa ku ba i ce idɔɔbiɛ. Nɔ ku ce si njɛ mii iyi á dɔaa si, na saabui Jesu Kirisi. Amboe ku jɛ ti Jesu Kirisi hee do aɔ fei. Ami.

Fɔɔi ankãanyi

²² Inɛ inɛm ɲa, n wa n tɔɔ njɛ i jò i gbɔ ideɪ gbugbã ku mua iyi n kɔ njɛ wa si tiaɪ ihɛ do temua, domi kù sɔ. ²³ N bi i mà ɲa iyi à da Timotee inɛ nwau hai piisɔ. Bii í to wa ɲya, an naaɛ wa bi tu njɛ.

²⁴ I ce woo cua njɛ ɲa fei fɔɔ hee do inɛ ɲa iyi à jɛ ti Ilaaɔ fei. Woo dasi Jesu naanɛi ilɛi Itali ɲa à ce njɛ fɔɔ.

²⁵ Didɔi Ilaaɔ ku wɛɛ do inɛ fei.

Akabuu Tit̃i Idei Ilaaᵛ **Monkole New Testament**

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Tit̃i Idei Ilaaᵛ

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

xxx

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282